

POSTANOWIENIE

27 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E.S.

przeciwko Syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.

o zapłatę ewentualnie o ustalenie ewentualnie o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 24 marca 2022 r., V ACa 471/21,

- 1. oddala wniosek o uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2024 r. co do punktu 2 i 3;**
- 2. oddala wniosek o zawieszenie postępowania kasacyjnego;**
- 3. oddala wniosek o odrzucenie pozwu, ewentualnie o przekazanie sprawy;**
- 4. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 5. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego Syndyka masy upadłości Bank S.A. w W., pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(K.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanej Bank S.A. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 marca 2021 r., w którym Sąd ten zasądził od pozwanej na rzecz powódki E. S. kwotę 77 526, 77 zł i oddalił powództwo główne w pozostałym zakresie. Od wyroku

Sądu Apelacyjnego pozwana wniosła skargę kasacyjną, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2024 r. Sąd Najwyższy: 1. zawiesił postępowanie kasacyjne wobec ogłoszenia upadłości pozwanej postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 20 lipca 2023 r.; 2. wezwał do udziału w sprawie syndyka masy upadłości Bank S.A. w W. i 3. podjął postępowanie kasacyjne z udziałem syndyka masy upadłości Bank S.A. w W..

Pismem z dnia 12 marca 2024 r. skarżący syndyk wniósł o:

1. uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2024 r. w części, tj. w zakresie pkt. 2 oraz pkt. 3, w myśl których podjęto postępowanie „w sprawie o ustalenie nieważności umowy” oraz wezwano do udziału w sprawie syndyka masy upadłości;
2. zawieszenie postępowania, stosownie do art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c., do czasu prawomocnego zakończenia postępowania upadłościowego prowadzonego wobec pozwanej, zawisłego przed Sądem Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, ewentualnie zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego wyczerpania trybu związanego z ustaleniem listy wierzytelności, na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 i art. 180 § 1 pkt 5 lit. b k.p.c. oraz art. 145 ust. 1 w związku z art. 146 pr. upadł.

Skarżący złożył także wnioski ewentualne, w tym o odrzucenie pozwu z uwagi na trwające postępowanie upadłościowe pozwanej (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz o przekazanie sprawy syndykowi ze względu na niewłaściwość sądu (art. 200 § 1⁴ k.p.c.), ewentualnie niewłaściwość trybu postępowania (art. 201 § 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, składanym od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji, kończącego postępowanie w sprawie (art. 398¹ § 1 k.p.c.). W razie wniesienia skargi kasacyjnej zaskarżony wyrok – do chwili jego uchylenia bądź zmiany – cieszy się prawomocnością materialną (art.

365 w związku z art. 366 k.p.c.) i wywiera pełnię wynikających z niej skutków. Do adresatów tych skutków należą również organy postępowania upadłościowego, w tym syndyk ustalający listę wierzytelności (art. 244 i n. pr. upadł.). Prawomocny wyrok zasądzający wierzytelność podlegającą zgłoszeniu do masy upadłości wiąże w konsekwencji syndyka, który wierzytelność tę – w kształcie wynikającym z prawomocnego wyroku – obowiązany jest uwzględnić przy sporządzaniu listy wierzytelności.

Specyfika ta powoduje, że jakkolwiek postępowanie kasacyjne, którego przedmiot dotyczy masy upadłości, powinno toczyć się z udziałem syndyka (art. 174 § 1 pkt 4 w związku z art. 180 § 1 pkt 5 lit. b i art. 398¹² k.p.c. oraz art. 144 ust. 1 pr. upadł.), to nie ma w nim zastosowania art. 145 ust. 1 pr. upadł. warunkujący podjęcie postępowania w sprawie przeciwko syndykowi o wierzytelność podlegającą zgłoszeniu do masy upadłości uprzednią odmową uznania wierzytelności w toku postępowania upadłościowego. Idąc tym torem, w postępowaniu kasacyjnym nie ma zastosowania również art. 180 § 1 pkt 5 lit. b *in medio* k.p.c., w zakresie, w jakim przepis ten odsyła do wyjątku określonego w art. 145 ust. 1 pr. upadł. Przepisy te odnoszą się bowiem do postępowania mającego na celu rozpoznanie sprawy, *scil.* zbadanie zasadności dochodzonego roszczenia, ich stosowanie w postępowaniu kasacyjnym udaremniałoby natomiast skuteczne przeprowadzenie kontroli prawomocnego wyroku z inicjatywy syndyka – jeżeli prawomocnym wyrokiem uwzględniono powództwo przeciwko upadłemu – bądź niezasadnie odwlekałoby w czasie kontrolę kasacyjną wywołaną inicjatywą powoda dochodzącego wierzytelności zanegowanej prawomocnym wyrokiem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CSK 598/13, z dnia 9 listopada 2017 r., I CSK 672/17 i – odpowiednio – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 433/07, a ponadto postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2023 r., I CSK 6374/22 i z dnia 21 listopada 2023 r., I CSK 6312/22).

Złożone przez skarżącego wnioski o uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2024 r. o podjęciu postępowania kasacyjnego z udziałem syndyka, względnie o zawieszenie postępowania kasacyjnego na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 145 ust. 1 pr. upadł. należało

zatem uznać za bezzasadne. Tę samą ocenę należało odnieść do pozostałych wniosków zmierzających bądź do zawieszenia postępowania kasacyjnego, bądź też do odrzucenia pozwu, względnie przekazania sprawy syndykowi, zważywszy, że abstrahowały one od charakteru postępowania kasacyjnego, jako postępowania o wyłącznie kontrolnym charakterze, toczącego się po wydaniu prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji. W tym przypadku nie może być mowy, co jasne, o prymacie postępowania upadłościowego względem postępowania rozpoznawczego, skoro spór, w którym dochodzona była wierzytelność podlegająca zgłoszeniu do masy upadłości, został uprzednio rozstrzygnięty prawomocnym wyrokiem, wiążącym syndyka i inne organy postępowania upadłościowego.

Przechodząc do oceny przyczyn kasacyjnych, należało wskazać, że zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na liczne istotne zagadnienia prawne, związane m.in. z możliwością uznania zawartego *in casu* aneksu do umowy kredytu za odnowienie, wpływem sposobu wykonywania postanowienia umownego na jego wykładnię, oceną transparentności i abuzywności postanowień umownych zawartych w umowie kredytu, sposobem rozumienia „niedozwolonego postanowienia umownego” na tle art. 385¹ § 1 i 2 k.c. i dopuszczalnością eliminacji z umowy „kwestionowanych jednostek redakcyjnych”,

funkcji represyjnej (odstraszającej) orzeczenia sądowego, dopuszczalnością wykładni postanowień umowy kredytu z pominięciem klauzuli spreadu, z odwołaniem się do art. 358 § 2 k.c. jako przepisu dyspozytywnego oraz adresatem pouczeń o skutkach stwierdzenia nieważności umowy, jeżeli umowa kredytu została zawarta przez dwóch kredytobiorców. Skarżąca wskazała również – w zbliżonym kontekście – na potrzebę wykładni licznych przepisów ustaw oraz przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95, s. 29, dalej – „dyrektywa 93/13”).

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

W celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest natomiast wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, aby w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiły powołane przyczyny kasacyjne. Przytoczone we

wniosku wątpliwości - w zestawieniu z zarzutami skargi i przedmiotem postępowania przed Sądami *meriti* - odnosiły się w przeważającym zakresie do skutków zawarcia w umowie kredytowej powiązanej z walutą obcą (frankiem szwajcarskim) postanowień umownych wyrażających ryzyko walutowe i odsyłających do tabel kursowych banku przy przeliczeniu waluty obcej na złote polskie i odwrotnie. Problematyka ta nie stanowi *novum* i była wielokrotnie podejmowana w nowszej judykaturze Sądu Najwyższego w odniesieniu do zbliżonych treści umów kredytowych. W pozostałej części wątpliwości podniesione we wniosku nie spełniały natomiast wymagania abstrakcyjnego charakteru, względnie nie wykazywały koniecznego związku z wynikiem postępowania kasacyjnego.

W judykaturze Sądu Najwyższego wielokrotnie wyjaśniono, że określenie wysokości należności obciążającej kredytobiorcę w umowie kredytu powiązanej z walutą obcą z odwołaniem do kursu waluty obcej ustalanego jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów jego oznaczania, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron umowy kredytu. W konsekwencji postanowienia takie są niedopuszczalne jako kształtujące prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a ich bezskuteczność – niezależnie od dalszych postanowień umowy, w tym wyrażających ryzyko walutowe – może prowadzić do upadku umowy w całości (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22 i z dnia 9 września 2022 r., II CSKP 794/22, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3629/22 oraz powołane tam dalsze orzecznictwo).

Abuzywny charakter można przypisać również klauzuli ryzyka walutowego, jeżeli nakłada ona na kredytobiorcę nieograniczone, względnie nieproporcjonalne ryzyko walutowe (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22 i z dnia 25 października 2023 r., II CSKP 820/23). Wyeliminowanie tego ryzyka, charakterystycznego dla umowy kredytu powiązanego z walutą obcą, do czego prowadziłaby ewentualna realizacja udzielonego kredytu jako złotowego,

niezależnie od mechanizmu oprocentowania tego kredytu, należy uznać za równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż umowę taką należałoby uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, co prowadzi do wniosku, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe i przemawia za jej całkowitą nieważnością (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20). Stanowisko to, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, zostało podzielone w licznych późniejszych rozstrzygnięciach Sądu Najwyższego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22, z dnia 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr D, poz. 45, z dnia 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22, z dnia 25 maja 2023 r., II CSKP 1311/22, z dnia 28 lipca 2023 r., II CSKP 611/22, a także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22, z dnia 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2022 r., I CSK 2237/22 i powołane tam dalsze orzecznictwo).

Sąd Najwyższy wypowiadał się także w szerokim zakresie co do chwili relewantnej przy ocenie niedozwolonego charakteru postanowienia umownego i znaczenia w tej mierze sposobu wykonywania umowy przez strony (por. np. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2, z dnia 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr D, poz. 50), jak również oceny wymagania transparentności klauzul umownych wyrażających ryzyko walutowe (por. zwłaszcza wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, z dnia 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 i z dnia 25 października 2023 r., II CSKP 820/23). Dostrzec trzeba przy tym, że indywidualna kontrola abuzywności postanowień umownych jest skoncentrowana na ocenie ich treści normatywnej (por. *mutatis mutandis* uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15, OSNC 2016, nr 4, poz. 40), co pozostawia poza zakresem oceny sposób, w jaki postanowienie umowne jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumenta, a także indywidualne właściwości konkretnego konsumenta, związane z jego ewentualną ponadprzeciętną wiedzą i doświadczeniem. Dotyczy to tym bardziej odpowiedzi na pytanie, czy konsument miał faktyczną alternatywę pozwalającą na zawarcie umowy bez nieuczciwych

klauzul umownych. Indywidualne właściwości osoby fizycznej, w tym jej wiedza i doświadczenie, są także obojętne z punktu widzenia jej konsumenckiego statusu w świetle art. 22¹ k.c. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2020 r., II CSK 623/19 i powołane tam dalsze orzecznictwo).

Do kwestii tej odniósł się w niedawnym wyroku z dnia 21 września 2023 r., C-139/22, *AM i PM przeciwko mBank S.A.*, ECLI:EU:C:2023:692, także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, podkreślając, że pojęcie konsumenta w przepisach dyrektywy 93/13 ma obiektywny charakter i nie zależy od konkretnego zasobu wiedzy, jaki może mieć dana osoba, czy też od posiadanych przez nią w rzeczywistości informacji. W konsekwencji fakt, że w okolicznościach sprawy konsument posiada wiedzę, którą można określić jako ponadprzeciętną, nie oznacza, aby weryfikacja zakresu informacji, które powinny być mu udzielone, powinna następować według odmiennych kryteriów niż stosowane w innych przypadkach, stosownie do zobiektywizowanego standardu przeciętnego konsumenta.

Za dostatecznie wyjaśniony należało również uznać problem dopuszczalności oceny abuzywności „fragmentów” postanowień umownych, rozumianych jako jednostki redakcyjne tekstu umowy. W judykaturze, nawiązując do stanowiska Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przyjęto w tej materii, że przepisy dyrektywy 93/13 sprzeciwiają się częściowemu utrzymaniu w mocy abuzywnego warunku umownego przez usunięcie jego elementów przesadzających o nieuczciwym charakterze, jeżeli usunięcie to skutkowałoby zmianą treści tego warunku, w sposób rzutujący na jego istotę. Usunięcie takiego warunku jest natomiast możliwe tylko wtedy, gdyby wyrażał on odrębne zobowiązanie, które mogłoby być przedmiotem zindywidualizowanego badania w aspekcie abuzywności (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2023 r., II CSKP 617/22, z dnia 25 października 2023 r., II CSKP 810/23 i z dnia 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22 oraz II CSKP 1753/22); reguła ta została odniesiona również do różnych postanowień tego samego warunku (por. także wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 23 listopada 2023 r., C-321/22, *ZL, KU, KM przeciwko Provident Polska S.A.*, ECLI:EU:C:2023:911). Klauzule spreadowe

(kursowe) i klauzule ryzyka walutowego są przy tym ze sobą ściśle związane, ponieważ klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej sposób przeliczenia zobowiązań stron w celu ustalenia ich wysokości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2023 r., I CSK 4599/22 oraz powołane tam dalsze orzecznictwo).

Wątpliwość dotycząca kwalifikacji zawartego w sprawie aneksu jako odnowienia nie cechowała się abstrakcyjnym charakterem, koniecznym do realizacji publicznoprawnych celów skargi kasacyjnej; problem ten lokował się ponadto poza granicami kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym, zważywszy, że w podstawach skargi nie zarzucono naruszenia art. 506 k.c. Skarżąca nie wyjaśniła również, na czym miałyby polegać związki z rozstrzygnięciem sprawy wątpliwości dotyczącej adresata pouczenia o konsekwencjach stwierdzenia nieważności umowy, mając na względzie, że po stronie czynnej postępowania występowała jedynie powódka. Na temat charakteru prawnego współuczestnictwa procesowego kredytobiorców po stronie czynnej postępowania dotyczącego umowy kredytu zawartej z bankiem Sąd Najwyższy wypowiedział się w uchwale z dnia 19 października 2023 r., III CZP 12/23, która zapadła po wniesieniu skargi kasacyjnej.

W zakresie, w jakim wniosek dotyczył dopuszczalności substytucji nieuczciwych klauzul kursowych odwołaniem do kursu średniego Narodowego Banku Polskiego na podstawie art. 358 § 2 k.c., względnie przepisów innych ustaw, stanowisko skarżącej nie uwzględniało koniecznego i utrwalonego w judykaturze warunku tego rodzaju zastąpienia, zgodnie z którym wchodzi ono w rachubę tylko wtedy, gdyby jego brak narażał konsumenta, przez upadek umowy w całości, na szczególnie niekorzystne skutki, przy czym decydujące w tym zakresie jest zdanie konsumenta (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2023 r., II CSKP 303/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2022 r., I CSK 1669/22 oraz powołane tam orzecznictwo). Na niedopuszczalność zastąpienia niedozwolonych postanowień umownych odsyłających do kursu waluty obcej wynikającego z tabeli bankowej odesłaniem do kursu średniego waluty obcej

ustalanego przez Narodowy Bank Polski zwraca się konsekwentnie uwagę w nowszej judykaturze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22; zob. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22, II CSKP 285/22 i II CSKP 382/22, z dnia 20 maja 2022 r., II CSKP 403/22, z dnia 25 października 2023 r., II CSKP 820/23, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2023 r., I CSK 4312/22).

Na pogląd ten nie rzutuje konieczność uwzględniania przez sąd stanu prawnego na dzień zamknięcia rozprawy (art. 316 k.p.c.), mając chociażby względzie, że stosowanie tego przepisu każdorazowo zakłada konieczność odwołania się do relewantnych norm międzyczasowych.

Stanowisko prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego koresponduje z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 marca 2023 r., C-6/22, *M.B., U.B., M.B. przeciwko X S.A.*, ECLI:EU:C:2023:216, w którego sentencji stwierdzono m.in., że przepisy dyrektywy 93/13/EWG stoją na przeszkodzie temu, by sąd krajowy po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem mógł zarządzić lukom wynikającym z usunięcia nieuczciwego warunku zawartego w tej umowie poprzez zastosowanie przepisów prawa krajowego, które mogłyby mieć zastosowanie do rozważanej umowy tylko odpowiednio lub przez analogię i które odzwierciedlają regułę obowiązującą w krajowym prawie zobowiązań. W wyroku tym przyjęto również, że sąd krajowy nie może odmówić unieważnienia umowy – jeżeli po eliminacji postanowień abuzywnych nie może ona zostać utrzymana zgodnie z przepisami prawa krajowego – jeżeli konsument w sposób wyraźny się o to zwrócił (por. także wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 października 2023 r., C-645/22, *R.A. i in. przeciwko Luminor Bank AS*, ECLI:EU:C:2023:774). We wcześniejszym wyroku z dnia 18 listopada 2021 r., C-212/20, *M.P., B.P. przeciwko „A.”*, ECLI:EU:C:2021:934, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jednoznacznie wykluczył natomiast dokonywanie przez sąd krajowy takiej wykładni umowy, która zmierzałaby do łagodzenia nieuczciwego charakteru postanowienia umownego, nawet jeżeli wykładnia taka odpowiadałaby wspólnej woli stron.

Na marginesie jedynie należało wskazać, że także i ta kwestia nie miała rozstrzygającego znaczenia z punktu widzenia potencjalnego wyniku postępowania kasacyjnego, zważywszy, że Sąd Apelacyjny oparł swoje stanowisko co do upadku umowy kredytu nie tylko na abuzywności klauzul dotyczących określania kursu waluty obcej, lecz także na krytycznej ocenie mechanizmu ryzyka kursowego wynikającego z postanowień spornej umowy, przy uwzględnieniu zakresu i rodzaju udzielonych konsumentowi informacji.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

(r.g.)